

Devlette Dijital Dönüşüm ve Vatandaş Odaklı Devlet

Prof.Dr. Kürşat Çağıltay, ODTÜ

kursat@metu.edu.tr

bilgeis.net

Bu proje Avrupa Birlięi ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey

[Anasayfa](#)[Menü ▾](#)[Dil ▾](#)[Giriş Yap](#)[Yardım](#)

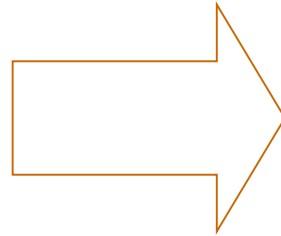
ODTÜ'den Herkes e Ücretsiz Dersler

[Kategoriler](#)[Tümünü Gör](#)

Etkileşim, Ama Nasıl?

- İnsanlarla
- Arabanızla
- Yollarla
- Şehirle
- Binalarla
- Devletle

Etkileşim Herkes
için Kullanılabilir
Olmalı:

Verimli,
Etkili ve
Memnun Edici

Trafik İşaretleri ile

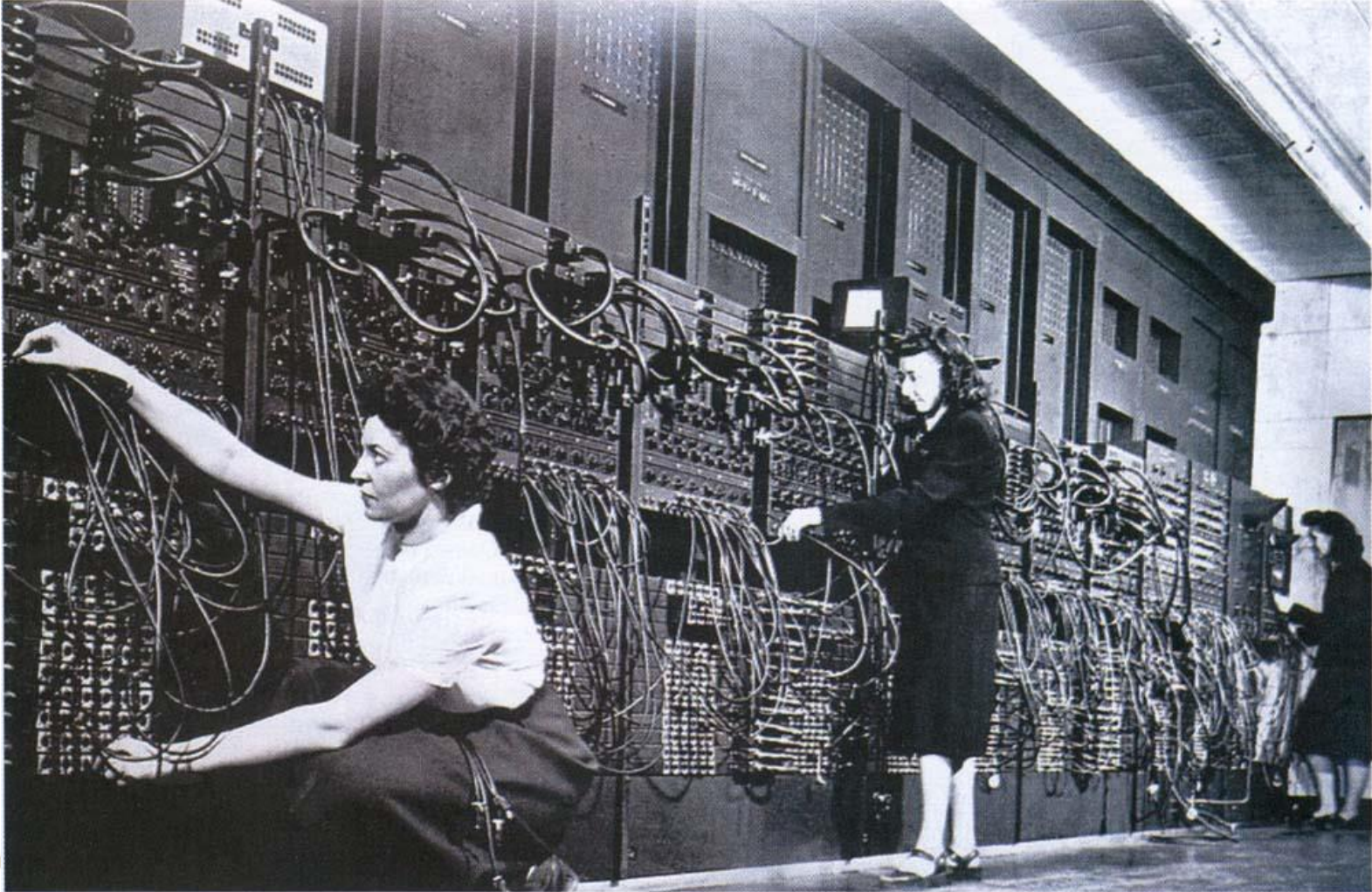
- Etkili?
- Verimli?
- Memnun Edici?

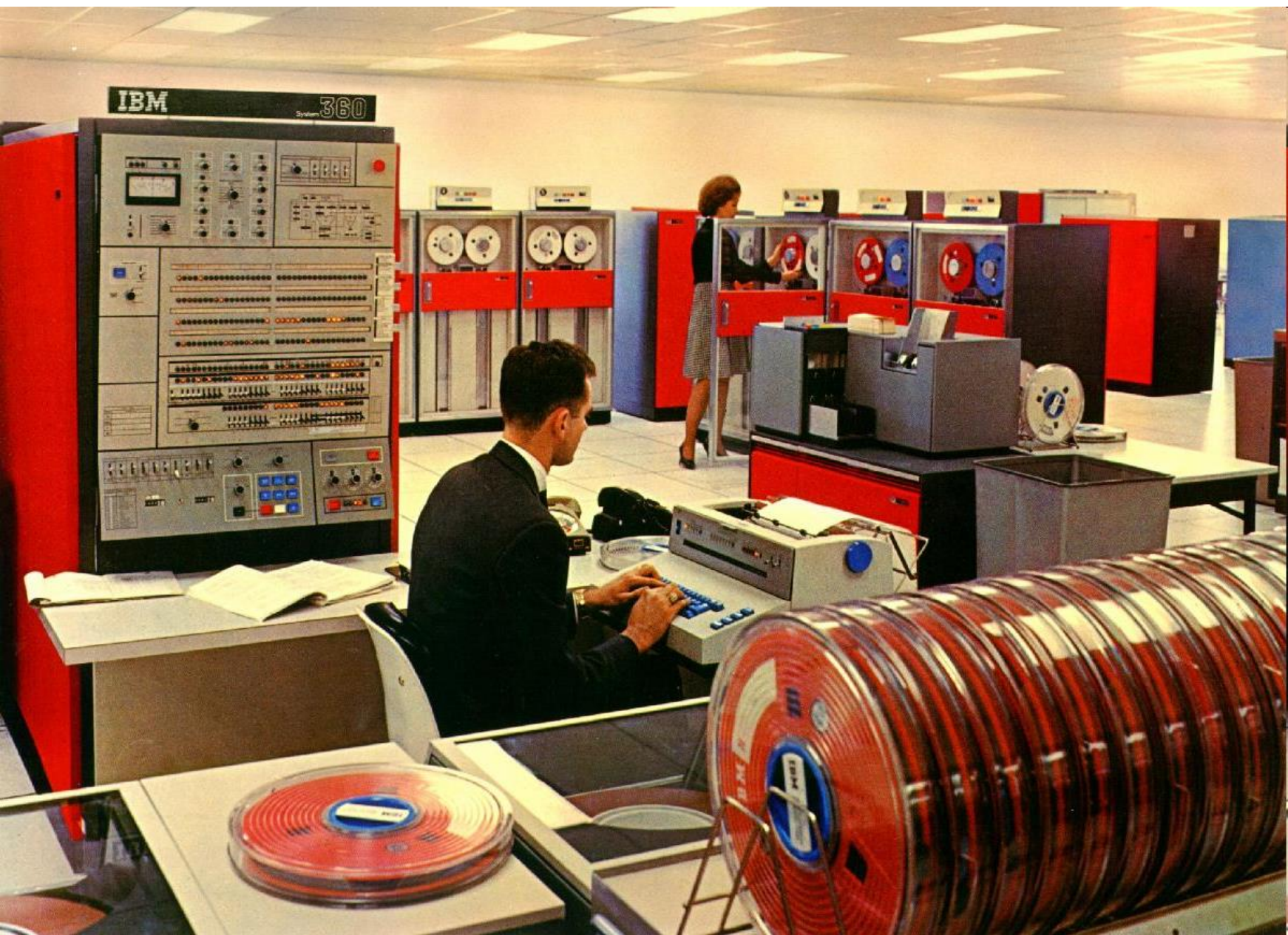
Şehirle?

Eskiden Bilişim ile Etkileşim

ENIAC'DA PANEL BAĞLAMA: Sistem operatörleri ENIAC'ın panellerini yeniden kabloluyorlar (1946). Eğer daha önceki uygulamadan farklı problemlerin çözümü isteniyorsa ENIAC ancak panellerin yeniden kablolanması ile programlanabiliyordu.

Bilişim ile Etkileşim Herkes İçin

Ekonmik Durum Gazetesİ

Web Sitesi ile Etkileşim

- Bir kurumun ödüllü web sitesinde etkileşim (Video)

TÜBİTAK Vizyon 2023 raporu

- En önemli ikinci tema: “Kullanımı eğitim gerektirmeyen bilişim sistemleri”
- Vatandaşlar bilgisayarlara değil, bilgisayarlara onlara ayak uydurmalı

Neden Vatandaş Merkezlik

- Dijital devlet tüm vatandaşlarca ulaşılabilir olmalıdır
- Fakat aynı zamanda tüm vatandaşlarca kullanılabilir de olmalıdır
- Vatandaşların sistemleri kullanabilmesi de tek başına yeterli değildir. Kullanımın etkin, verimli ve memnuniyet verici olması da gerekmektedir

Neden Vatandaş Merkezlik

- 33 e-devlet sitesinin yarısında içerik organizasyonu problemli, vatandaşların faydalanacağı hizmetler kolay ulaşabilir yerlerde değil, hemen hemen tüm e-devlet siteleri görme engelliler dikkate alınmadan tasarlanmış (Çağıltay, Durmuş, 2012)

Türkiye Ne Yaptı – TÜRKSAT KAKİS

Kamu Kurumları İnternet Siteleri

Standartları ve Önerileri Rehberi

[Anasayfa](#) [Tasarım Süreci](#) [Kullanılabilirlik](#) [Erişebilirlik](#) [Şablonlar](#) [Araçlar](#) [Üyelik/Giriş](#)

[www.kakis.gov.tr hakkında bilgi](#) [Arama](#) [Sıkça Sorulan Sorular](#) [Yardım](#)

www.kakis.gov.tr web sitesi hakkında

DAHA ERİŞİLEBİLİR KAMU
WEB SİTELERİ
OLUŞTURMAK İÇİN
REHBERİNİZ

Kamu İnternet Siteleri Standardizasyonu Destek Sitesi, tüm kamu kurumlarının çevrimiçi hizmet uygulamalarına destek olma ve kamu kurumlarında e-devlet uygulamalarını geliştiren web tasarımcıların yararlanabilecekleri bir kaynak olma amacıyla hazırlanmış çevrimiçi destek internet sitesidir.

Destek sitede web tasarımcıların tasarımları sırasında kullanmaları için gerekli olan standartlar, kamu kurumları internet siteleri standardizasyonuna uygunluk, kullanılabilirlik ve erişilebilirlik açısından uyulması gereken prensipler mevcuttur. [Hakkımızda](#)

 **STANDARTLARI
ÖĞRENİN!**

Destek internet sitesi içeriği, farklı kullanıcı profilleri, kullanıcıların e-devlet hizmetlerinden ve kamu kurumları internet sitelerinden

 **STANDARTLARI
UYGULAYIN**

Destek İnternet Sitesi yapısı farklı kullanıcı bakış açılarını kapsayarak çözümlere değişik açılardan yaklaşma yapısıyla tasarlanmıştır. Web tasarımcılar,

 **ERİŞEBİLİR SİTELER
TASARLAYIN!**

Bunun yanı sıra, sadece kamu kurumlarına hizmet sunan web tasarımcılar değil, tüm özel alanda çalışan tasarım geliştirme işlemi yapan personel de

KAMU KURUMLARI İNTERNET SİTELERİ STANDARTLARI VE ÖNERİLERİ REHBERİ

SÜRÜM 1.1
18/03/2009

KAMU KURUMLARI İNTERNET SİTELERİ
STANDARTLARI VE ÖNERİLERİ REHBERİ

İÇİN TIKLAYIN!

<http://www.kakis.gov.tr/>

Türkiye Ne Yaptı – TÜBİTAK BİLGEM

KAMİS Rehber

Kontrol Listeleri

DUYURULAR

Özel Sektör
Temsilcileriyle Odak
Grup Toplantısı
Gerçekleştirildi 2
Ağustos 2017

Kamu İnternet Siteleri
Odak Grup Toplantısı
Gerçekleştirildi 30
Mayıs 2017

Web Kullanılabilirlik ve
Erişilebilirlik Kursu
Düzenlendi – 25 Suban

KAMU İNTERNET SİTELERİ REHBERİ

BÖLÜM 1

İNTERNET SİTELERİNDE KULLANILABİLİRLİK

Bilgi ve iletişim için:
yte.kamis-iletisim@tubitak.gov.tr
<http://kamis.gov.tr/>

TS EN ISO 9241-151–Etkileşimin Standardı

- Bilişim sistemlerinde kolay kullanılabilir arayüzlerin geliştirilmesi standardı
- 9241-151 sayesinde, arayüzlerin bu standartta belirtilen koşulları ne ölçüde karşıladığı ölçülerek
 - arayüzün kullanılabilirliğinin değerlendirilmesi
 - bu sonuçlar doğrultusunda kullanıcı deneyiminin iyileştirilmesi hedeflenmektedir.

ODTÜ: TS/ISO 9241-151 Test Lab

- “ODTÜ İnsan Bilgisayar Etkileşimi Araştırma ve Uygulama Laboratuvarı” TSE yetkili TS/ISO 9241-151 test laboratuvarı
- Web sitelerinin kullanıcılar açısından kullanılabilirliği
- Uygun sitelere TSE tarafından “kullanılabilir arayüz” belgesi

ODTÜ: ISO 9241-151 ile

- TSE ve ODTÜ'nün gerçekleştirdiği sertifika sistemi bu konudaki açığı kapatmayı hedeflemektedir.
- Kurumların bu sertifika ile
 - Web sitelerinin kullanıcılar tarafından verimli ve kolay bir şekilde kullanılması,
 - Siteleri kullanım sıklığının artması
 - Zamandan ve bütçeden önemli ölçüde tasarruf

Vatandaş Odaklı Dijital Devlet İçin

- e-devlet projelerinde kullanılabilirlik konusu başlı başına bir iş paketi olmalıdır
 - Şartnamelerde 9241-151 zorunluluğu
- Projelerde “kullanılabilirlik uzmanlarına” yer verilmelidir
- Yazılımcılar etkin “İnsan-Bilgisayar Etkileşimi” konusunda eğitilmelidir
- Bilgiye “Başarılı, Verimli ve Memnuniyet Verici” şekilde ulaşmak için ÇALIŞAN politikalar/standartlar belirlenmelidir

Teşekkürler

- Vatandaş Odaklı Dijital Devlet Dileği ile